Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om:

— **”Förslag till rådets förordning (EG) om allmänna bestämmelser för strukturfonderna”,**

— **”Förslag till rådets förordning (EG) om Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och om strukturåtgärder inom fiskesektorn”, och**

— **”Förslag till rådets förordning (EG) om ändring av förordning (EG) nr 1164/94 om inrättandet av en sammanhållningsfond och om ändring av bilaga II i denna”** [1]

(98/C 407/14)

Den 19 mars och 6 juni 1998 beslutade rådet att i enlighet med artiklarna 125, 130d, 130e och 198 i EG-fördraget rådfråga Ekonomiska och sociala kommittén om ovannämnda förslagen.

Sektionen för regional utveckling, landsbygds- och stadsplanering, som ansvarat för kommitténs arbete i frågan, antog sitt yttrande den 31 augusti 1998. Föredragande var Campbell Christie.

Vid sin 357:e plenarsession den 9-10 september 1998 (sammanträdet den 10 september 1998) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 93 röster för, 2 emot och 6 nedlagda röster.

1. Bakgrund

1.1. Vid sitt sammanträde den 18 mars 1998 antog Europeiska kommissionen flera förslag till förordningar om strukturfonderna baserade på förslag som tidigare behandlats i samband med utarbetandet av Agenda 2000. Sju förslag till förordningar antogs och dessa rörde de fyra olika strukturfonderna (dvs. ERUF, ESF, EUGFJ och Fonden för fiskets utveckling FFU), sammanhållningsfonden, ett instrument för strukturpolitik inför anslutningen (ISPA) och en förordning med allmänna bestämmelser för strukturfonderna.

1.2. I huvuddelen av detta yttrande behandlas frågor som uppstår vid läsningen av förslaget till allmänna bestämmelser, där de områden som särskilt bör uppmärksammas i samband med reformen av strukturfonderna kartläggs. I yttrandet behandlas även förslagen till förordningar rörande ERUF, ESF, FFU och sammanhållningsfonden i särskilda bilagor. EUGFJ och ISPA behandlas i särskilda yttranden.

2. Kommissionens förslag

2.1. I detta avsnitt behandlas några centrala beståndsdelar i kommissionens förslag till ändring av strukturfondernas verksamhet under perioden 2000-2006. Det är en sammanfattning och utgör grundvalen för Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande om dessa förslag.

2.2. Kommissionen lägger fram förslagen till reform av strukturfonderna i anslutning till de reformer som gjordes 1988 och mot bakgrund av den regionala ekonomiska konvergens som uppnåtts sedan dess. Det sammanhang inom vilket strukturfonderna i framtiden kommer att bedriva sin verksamhet karaktäriseras bl.a. av att det införts en ny avdelning om sysselsättningen Amsterdamfördraget, där vikten av att främja sysselsättningen i unionen betonas.

2.3. Enligt kommissionens förslag skall verksamheten inom strukturfonderna bedrivas med en budgetram på totalt 218,7 miljarder euro (1999 års priser) som skall fördelas mellan de nuvarande 15 medlemsstaterna, motsvarande 0,46 % av EU:s BNP.

2.4. Ett centralt inslag i kommissionens förslag till ändringar är att verksamheten inom strukturfonderna skall koncentreras till tre huvudmål och tre gemenskapsinitiativ. En följd av detta är att den andel av EU:s befolkning som omfattas av fondernas båda geografiska mål år 2006 kommer att ha minskat från nuvarande 51 % till mellan 35 % och 40 %.

2.5. Under fondernas kommande verksamhetsperiod kommer stödet att koncentreras på de regioner där utvecklingen ligger på en lägre nivå än det nuvarande genomsnittet. Enligt förslaget till förordning krävs en strikt tillämpning av kriteriet med en BNP per capita som är lägre än 75 % (på NUTS II-nivå) för urval av regioner som är stödberättigade enligt mål 1. Det reviderade mål 1 kommer också att omfatta regioner som nu får stöd enligt mål 6. Det reviderade mål innefattar områden som genomgår socioekonomiska förändringar inom industri- och tjänstesektorn, landsbygdsområden på tillbakagång, problemfyllda storstadsområden samt krisdrabbade områden som är beroende av fiske. De områden som omfattas av finansiering enligt mål 3 skall vara områden som varken omfattas av mål 1 eller mål 2.

[1] EGT C 159, 26.5.1998, s. 7.

2.6. Verksamheten inom strukturfonderna syftar till att bidra till tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning i EU som helhet. Vad gäller sysselsättningen skall stöd ges på tre huvudområden — infrastruktur, utveckling av mänskliga resurser och stöd till den produktiva sektorn. Detta är i överensstämmelse med den nya sysselsättningsavdelningen i Amsterdamfördraget.

2.7. Kommissionens syfte med förslaget till allmänna bestämmelser är att genomföra reformer som förbättrar verksamheten inom och förvaltningen av strukturfonderna. Kommissionen bibehåller en strategisk nyckelroll vad gäller programplanering, uppfyllande av gemenskapens prioriteringar vid genomförandet och kontroll av resultaten genom övervakning, utvärdering och finansiell kontroll. På ett antal centrala punkter medför förslaget till förordning att det blir lättare att genomföra verksamheten inom strukturfonderna och att ansvarsfördelningen mellan medlemsstaterna och kommissionen klargörs.

2.8. Kommissionen föreslår att man inrättar en reserv om 10 % av fonderna som efter programmens halva löptid skall fördelas i enlighet med hur väl dessa genomförts fram till denna tidpunkt.

2.9. Enligt förslaget till förordning skall partnerskapsprincipen klargöras. Därför måste medlemsstaterna se till att regionala och lokala myndigheter, miljömyndigheter och arbetsmarknadens parter samt icke-statliga organisationer kan medverka.

2.10. Enligt förslaget till förordning skall också verksamheten i fonderna förenklas och decentraliseras. Detta skall ske genom att man för varje enskild region inför ett samordnat strukturfondsprogram omfattande de samordnade åtgärder som stöds via strukturfonderna, oavsett om det är enligt mål 1 eller mål 2. Denna rationalisering syftar till att höja effektiviteten i strukturfonderna och stärka samordningseffekterna, minska antalet ursprungliga beslut och ändringsbeslut, förstärka flexibiliteten i fonderna och harmonisera de metoder som används.

3. **Allmänna kommentarer**

3.1. I kommissionens förslag till rådets förordning om allmänna bestämmelser för strukturfonderna presenteras den rättsliga ram som föreslås för fondernas verksamhet under perioden 2000-2006. I denna förordning kombineras två tidigare rättsliga instrument — Ramförordningen och Samordningsförordningen — och därigenom förenklas och tydliggörs principerna för verksamheten och den administrativa ansvarsfördelningen för de olika parter som genomför EU:s strukturpolitiska verksamhet. Ekonomiska och sociala kommittén välkomnar denna förändring eftersom den kan leda till större effektivitet och ansvarstagande när det gäller såväl planering som genomförande av lokala ekonomiska utvecklingsprogram som får stöd från strukturfonderna.

3.1.1. Förordningen om allmänna bestämmelser har en uppbyggnad som gör att det nu finns en tydlig och ordnad framställning av vilka villkor som skall uppfyllas vid genomförande och förvaltning av gemenskapens sammanhållningsinsatser under nästa finansperiod. Även om man i utkastet till förordning rekommenderar att viktiga förändringar skall göras i genomförandet av strukturfondernas åtgärder under den kommande planeringsperioden bibehålls de grundläggande principer om koncentration, programplanering, partnerskap och additionalitet som har givit form åt dessa åtgärder från och med 1988, och de stärks rentav genom bestämmelserna i förslaget till förordning.

3.2. Ekonomiska och sociala kommittén framhåller betydelsen av att ingen av de reformer kommissionen föreslår får leda till att man minskar ansträngningarna att genom dessa fonder se till att det skapas en högre grad av ekonomisk och social sammanhållning inom EU. Därför måste de föreslagna reformerna bl.a. bidra till — och man måste också visa att de bidrar till — att inkomstnivåer i eftersatta områden i EU höjs, att utvecklingen av lokal industri och lokala tjänsteföretag (inklusive turistnäringen) underlättas, att den ekonomiska anpassningen i industriella krisområden främjas och att den ekonomiska diversifieringen utvecklas i de delar av unionen som är landsbygds- eller jordbruksområden, som är beroende av fiskerinäringen eller som är glesbefolkade, samt att (särskilt när det gäller Europeiska socialfonden) arbetslöshetsproblemet i EU angrips genom investeringar i utveckling av mänskliga resurser och att arbetstagarnas anpassning till teknologiska förändringar underlättas.

3.2.1. Samtidigt som man strävar efter större effektivitet i strukturfondernas verksamhet är det givetvis av stor vikt att man bibehåller ett tillräckligt inslag av flexibilitet och anpassbarhet så att man inom strukturfonderna skall kunna reagera på oförutsedda ekonomiska kriser av strukturell beskaffenhet som har en betydande regional dimension. Detta har utgjort ett av de inslag i de aktuella bestämmelserna där stödet från strukturfonderna har kommit till lyckad användning, t.ex. när det har gällt att komma tillrätta med särskilda problem i regioner i Portugal med stor textilindustri, i kolgruvedistrikt i hela EU och i regioner som strävar efter att skapa sysselsättning på fler områden än inom försvarsindustrin och därtill kopplad verksamhet. I de flesta fall har EU-stödet utgjort den centrala komponenten i ett mer omfattande stöd till ekonomisk utveckling.

3.2.2. Mot bakgrund av de sysselsättningspolitiska möjligheter som Amsterdamfördraget ger, bör åtgärderna — och särskilt sådana åtgärder som är en del av ett

ekonomiskt stöd (regionalfonden) — vara oupplösligt knutna till en övergripande plan för sysselsättningspolitiken. Detta bör gälla i samband med ett fortsatt stöd till hållbar ekonomisk utveckling i eftersatta regioner i EU.

3.3. Principerna om koncentration, programplanering, partnerskap och additionalitet, som tillsammans legat till grund för strukturfondernas verksamhet från och med 1988, bibehålls i det aktuella förslaget och har rentav stärkts på avgörande områden. Följaktligen bygger den nu föreslagna förordningen vidare på EU-metodens framgångar och anger en rad tekniska och politiskt genomtänkta reformer som syftar till att höja effektiviteten i den verksamhet som genomförs i samband med fonderna. I samband med åtgärder som finansieras genom insatser från strukturfonderna måste dessutom målen på andra politikområden inom EU även fortsättningsvis beaktas (t.ex. vad gäller miljön, sysselsättningen och den sociala tryggheten).

3.4. Som framgick av meddelandet om Agenda 2000 [1] föreslår kommissionen att antalet prioriterade mål som ger rätt till stöd från strukturfonderna skall minskas från sju till tre. Samtidigt som Ekonomiska och sociala kommittén instämmer i att detta bör komma att öka strukturfondernas tydlighet och effektivitet generellt, får denna omorganisation varken leda till att EU:s engagemang försvagas vad beträffar särskilda aspekter av den regionala ekonomiska utvecklingen inom de nu mer omfattande EU-målen eller till särskilda slag av ekonomiska nackdelar.

3.4.1. Ett centralt syfte med kommissionens förslag är att öka koncentrationen i fonderna så att den andel av unionens befolkning som berörs av stöd från strukturfonderna i enlighet med de reviderade geografiska målen år 2006 kommer att ha sjunkit från den nuvarande nivån på 51 % till en andel på mellan 35 % och 40 %. Kommittén inser att det är viktigt att fondernas insatser blir mer koncentrerade och har tagit del av de övergångsbestämmelser som anges i förslaget, men menar samtidigt att det är av avgörande betydelse att reformen av strukturfonderna inte hejdar de ekonomiska framsteg som uppnåtts i de regioner som inte längre kommer att vara berättigade till stöd när de aktuella förordningarna löper ut.

4. **Särskilda kommentarer**

A. Reviderade mål

4.1. I linje med de förslag som formuleras i meddelandet om Agenda 2000, föreslås i förslaget till förordning att verksamheten inom strukturfonderna skall fokuseras på tre mål, i stället för de sju mål som nu finns.

4.2. Principen om geografiska mål har bibehållits vad gäller strukturfondernas mål 1 och 2. Man föreslår emellertid att den andel av gemenskapens befolkning som omfattas av dessa båda mål år 2006 skall sänkas från nuvarande 51 % till mellan 35 % och 40 %. Detta är en betydande minskning av den andel av befolkningen som omfattas av mål 1 och 2, och en ansenlig höjning av den andel som är stödberättigad enligt det reviderade mål 3. Inom denna totala täckning gör kommissionen den uppskattningen — baserad på en strikt tillämpning av kriteriet om 75 % av BNP — att mål1-områden kommer att beröra 20 % av EU:s befolkning och mål 2 ytterligare 18 %.

Mål 1

4.3. Ekonomiska och sociala kommittén noterar att man i artikel 3 föreslår att kommissionen kommer att ha ansvaret för att upprätta en förteckning över de regioner som uppfyller kriteriet för stödberättigande enligt mål 1 (en BNP per capita som är lägre än 75 %).

4.3.1. Ekonomiska och sociala kommittén ställer sig bakom principen om koncentration av strukturfondernas verksamhet och stöder kommissionens strävan att begränsa rätten till stöd enligt mål 1 endast till de NUTS II-regioner där BNP per capita är lägre än 75 % av EU-genomsnittet. Det är emellertid troligt att en strikt tillämpning av detta kriterium kommer att leda till att vissa NUTS II-regioner, eller betydande områden inom dessa, mister sin rätt till stöd trots att det föreligger allvarliga problem för den regionala ekonomiska utvecklingen. I sådana fall kan det vara lämpligt om medlemsstaterna och kommissionen gemensamt utreder huruvida kriteriet 75 % på egen hand är tillräckligt för att utlösa stöd via strukturfonderna för alla regioner som sackar efter på samma sätt. I en sådan gemensam utredning bör objektiva och tydliga arbetsmarknadskriterier samt andra ekonomiska kriterier fastställas så att sådana regioner kan få en rättvis behandling.

4.3.1.1. I de fall då ekonomiskt eftersatta regioner även efter noggrant övervägande inte längre bedöms vara stödberättigade enligt mål 1, och även om kommissionen föreslagit att övergångsbestämmelser skall tillämpas i dessa regioner, kan medlemsstaternas regeringar komma att behöva stärka de inhemska regionala stödprogrammen om den ekonomiska och sociala utvecklingen i dessa regioner inte skall vändas. Även om alla sådana åtgärder måste vara förenliga med EG:s konkurrensregler menar Ekonomiska och sociala kommittén att ett ökat nationellt stöd kan bli en följd av att EU:s strukturstöd blir mer koncentrerat.

4.3.1.2. Ekonomiska och sociala kommittén har uppmärksammat kommissionens förslag (i ingressen till förslaget till förordning) att stödberättigade regioner enligt fondernas mål 1 skall sammanfall med de områden som beviljas stöd av medlemsstaterna i enlighet med artikel 92.3 a i fördraget. Kommittén godtar att detta generellt bör gälla, men vill samtidigt framhålla att statligt stöd till industrin är ett särskilt instrument

[1] KOM(97) 2000 slutlig.

inom den nationella ekonomiska politiken och att medlemsstaterna bör kunna använda det efter eget gottfinnande om de tydligt kan visa att detta är motiverat.

4.3.1.3. Kommissionen föreslår (artikel 3.1 i förslaget till förordning) att mål 1-status skall utvidgas till att omfatta randområden och områden som har rätt till stöd enligt mål 6 för perioden 1995-1999, dvs. regioner med en ytterst låg befolkningstäthet. Kommittén håller med om att rätt till stöd på denna grundval även fortsättningsvis bör vara ett inslag i strukturfonderna, men vi vill samtidigt föreslå att alla regioner i EU bör kunna få rätt till sådant stöd som ges i förhållande till en viss, specificerad befolkningstäthet. Man bör även försöka utforma objektiva kriterier som gör det möjligt att utvidga mål 1-finansieringen så att man med hjälp av ekonomiskt stöd skall kunna förbättra geografiskt missgynnade regioners integration. På grund av att dessa regioner ligger avlägset eller rentav isolerat och har svårt att få tillgång till marknaderna har regionerna avsevärda svårigheter med att integrera sig i Europeiska unionens ekonomi.

4.3.1.4. När kommissionen utformar de kriterier som skall gälla för att få stöd från strukturfonderna i enlighet med detta mål bör man ta hänsyn till om en regions oförmåga att skapa självgenererande ekonomisk tillväxt är ett resultat av låg befolkningstäthet (t.ex. orsakad av utflyttning) eller om den är kopplad till regionens geografiska avlägsenhet, även sådan avlägsenhet som är ett resultat av områdets fysiska egenskaper (t.ex. öar, höglänta områden och andra perifera regioner).

Mål 2

4.4. De områden som omfattas av det reviderade mål 2 skall vara industri- och tjänsteregioner på tillbakagång (nu stödberättigade enligt mål 2 med samma kriterier), landsbygdsområden (tidigare mål 5b), storstadsområden och områden som är beroende av fiske. Ett befolkningstak på 18 % av EU:s befolkning har införts för den samlade mål 2-täckningen, med en vägledande fördelning på 10 % för industri- och tjänsteområden, 5 % för jordbruksområden, 2 % för storstadsområden och 1 % för områden som är beroende av fiske. Kommissionen och medlemsstaterna skall tillsammans avgöra vilka regioner som är stödberättigade enligt mål 2.

4.4.1. Det är viktigt att förslaget att ändra kriteriet för rätt till stöd enligt mål 2 — vilket innebär att detta mål även kommer att innefatta landsbygdsområden på tillbakagång, problemfyllda storstadsområden samt krisdrabbade områden som är beroende av jordbruk och fiske — inte får leda till att man minskar de ansträngningar som hittills gjorts för att främja ekonomisk utveckling på landsbygden. På landsbygden finns ofta ett slags ”dold” arbetslöshet. Därför bör denna indikator på ekonomiska svårigheter tolkas med försiktighet när den tillämpas på landsbygdsområden. Medlemsstaterna bör följaktligen försöka se till att en lämplig jämvikt uppnås vid fördelningen av stödet mellan landsbygdsområden och andra områden så att åtgärderna för städer och landsbygd kompletterar varandra.

4.4.2. Ekonomiska och sociala kommittén noterar att det viktigaste kriteriet för att fastställa rätt till stöd enligt mål 2 även fortsättningsvis kommer att vara arbetslöshetsnivån. Kommittén menar att detta är ett snävt mått på ekonomisk eftersatthet och att det dessutom är ett bristfälligt mått på arbetsmarknadssituationen i eftersatta regioner. Andra relevanta arbetsmarknadsindikatorer som skulle kunna beaktas är sysselsättningstal och utvärderingar av färdigheter och mänskliga resurser.

4.4.3. Ekonomiska och sociala kommittén stöder förslaget att större tonvikt skall läggas på stadsrelaterade problem vid tillämpningen av strukturfonderna. Detta stöd får emellertid inte begränsas enbart till problemområden i städerna utan måste också bidra på ett positivt sätt till en övergripande stadsutveckling. Härvid bör tidigare gemenskapsinitiativ integreras i ett normalt mål 2-stöd.

4.4.4. Ekonomiska och sociala kommittén befarar att de reviderade bestämmelserna kan komma att leda till en förändring i hur stödet från strukturfonderna fördelas mellan landsbygd och storstadsområden inom medlemsstaterna. Visserligen krävs i förordningen att de industri- och landsbygdsområden som uppfyller relevanta kriterier för att komma i åtnjutande av stöd måste inrymma minst 50 % av den folkmängd som omfattas av mål 2 i varje medlemsstat, men det finns ändå stora möjligheter för medlemsstaterna att anslå strukturfondsresurser till tätbefolkade områden. Kommittén vill att kommissionen vid sin bedömning av genomförandet av den reviderade förordningen rapporterar och kommenterar hur mål 2-stödet har fördelats i de skilda medlemsstaterna.

4.4.5. Kommissionen föreslår att rätt till stöd enligt bestämmelserna om industriområden inom mål 2 (förslag till förordning, artikel 4.5) skall ges enbart utifrån kriteriet om registrerade arbetslöshetstal. Ekonomiska och sociala kommittén rekommenderar att kriterierna för stödberättigande skall vidgas så att de omfattar per capita-inkomstförändringar (BNP) i industriregioner på tillbakagång. Arbetslöshetens konjunkturberoende innebär att regionala sysselsättnings- och arbetslöshetsnivåer sannolikt kommer att förändras avsevärt under den sjuårsperiod då mål 2-programmen skall genomföras i enlighet med de reviderade bestämmelserna. Medlemsstater vilkas konjunkturcykel inte ligger i fas med konjunkturen i de flesta medlemsstaterna kommer följaktligen att missgynnas om sysselsättningen är det enda måttet på ekonomisk eftersatthet i dessa regioner. Samtidigt kan regioner som inledningsvis verkligen uppfyller arbetslöshetskriteriet komma att befinna sig i en betydligt bättre situation långt innan mål 2-programmen är avslutade.

4.4.6. Att införa kriteriet om BNP per capita i kriterierna för stödberättigande enligt mål 2 kommer även det förmodligen att vara till fördel för missgynnade landsbygdsområden. Enligt kommissionens förslag (förslag till förordning, artikel 4.6) skall endast befolkningsutveckling och ekonomiska trender ligga till grund för fastställande av landsbygdsområdens rätt till stöd. Alla eftersatta landsbygdsområden karakteriseras emellertid även av låga per capita-inkomstnivåer (p.g.a. en hög förekomst av dold arbetslöshet). Att använda ett BNP per capita-mått på ekonomisk eftersatthet kommer därför att utgöra ytterligare en mekanism för att skydda dessa områdens intressen.

4.4.7. Ekonomiska och sociala kommittén menar att de regioner som inte längre anses vara berättigade till stöd enligt det reviderade mål 2 på grund av artikel 92.3 i EU-fördraget inte automatiskt skall förlora rätten till stöd från nationella stödsystem.

Mål 3

4.5. Åtgärder i enlighet med det nya mål 3 kommer att falla utanför de områden som omfattas av de nya mål 1 och 2, och kommer att beakta den nya sysselsättningsavdelningen i Amsterdamfördraget och EU:s nya sysselsättningsstrategi. För stödberättigande enligt mål 3 krävs att den berörda regionen inte omfattas av mål 1 eller 2 och att den inte heller får ekonomiskt stöd enligt övergångsbestämmelserna. Ekonomiska och sociala kommittén framhåller att strukturfonderna som helhet bör verka för att stödja de sysselsättningsmål som anges i Amsterdamfördraget. Denna koppling bör inte bara göras vad beträffar verksamhet inom Europeiska socialfonden utan bör gälla verksamheten inom alla strukturfonder. Dessutom fungerar mål-3 som en referensram för att säkerställa överensstämmelse med alla de åtgärder som inom en medlemsstat vidtas till förmån för mänskliga resurser.

4.5.1. Ekonomiska och sociala kommittén ställer sig positiv till omfattningen av det stöd som skall ges enligt mål 3 och till den tonvikt som läggs på sysselsättningsskapande åtgärder i förslaget till förordning — där den nya sysselsättningsavdelning i Amsterdamfördraget beaktas — men vill samtidigt framhålla hur viktigt det är att fullfölja de åtgärder som i enlighet med de nuvarande bestämmelserna för strukturfondernas mål 4 syftar till att göra det lättare för arbetstagarna att anpassa sig till industriell och teknologisk förändring. I kommissionens förslag till förordning nämns inte uttryckligen detta inslag i det nya mål 3. Kommittén vill betona den centrala roll som sådana åtgärder spelar för att upprätthålla sysselsättningen och skulle vilja att de även fortsättningsvis intar en central plats i den framtida strukturfondspolitiken inom ramen för stöd enligt mål 3 och i de integrerade programmen för mål 1- och mål 2-områdena.

B. Varaktighet och övergångsperiod

4.6. Förteckningen över regioner som är berättigade till stöd enligt mål 1 och 2 kommer att gälla under hela sjuårsperioden 2000-2006. Om det uppstår en allvarlig kris i en region kan emellertid tillägg göras till förteckningen rörande mål 2 under år 2003, förutsatt att den andel av befolkningen som omfattas av mål 2 i varje programregion inte ökar.

4.6.1. Det finns klara skäl att programplaneringen för stöd enligt mål 1 skall omfatta hela sjuårsperioden för de nya strukturfonderna, men vad gäller särskilda aspekter av mål 2 är argumenten för detta inte lika övertygande. Något som särskilt skall nämnas är att om sysselsättningsstatistik används som enda indikator för stödberättigande enligt mål 2, kan en mer omfattande översyn komma att krävas efter programplaneringens halva löptid, dvs. år 2003. Det är mycket möjligt att vissa områden som ursprungligen inte var stödberättigade enligt mål 2 vid denna tidpunkt kommer att uppfylla kriterierna, medan andra som ursprungligen var stödberättigade inte längre kommer att vara det. I nuläget ger förordningen mycket litet utrymme för justering av de industriområden som omfattas av mål 2 år 2003, och en sådan justering kan endast ske på begäran av en medlemsstat på villkor att den inte leder till en ökning av den totala folkmängd som omfattas av mål 2 i den medlemsstaten. Ekonomiska och sociala kommittén noterar att dessa bestämmelser i själva verket ger ett mycket litet reellt utrymme för att anpassa fonderna till en förändrad situation i medlemsstaterna, och inget utrymme alls i händelse av att en ekonomisk kris skulle leda till en nettoökning av den folkmängd som vid den tiden kommer att vara bosatta i områden som uppfyller sysselsättningskriterierna inom mål 2. Kommittén föreslår att man ännu en gång överväger att genomföra en mer omfattande översyn efter halva tiden, åtminstone vad gäller mål 2.

4.6.2. Ekonomiska och sociala kommittén välkomnar bestämmelserna om övergångsåtgärder i förordningen vilka skall tillämpas på regioner som inte längre är berättigade till stöd efter 1999. Övergångsperioden skall vara mellan fyra och sex år och skall garantera att de regioner som har erhållit stöd gradvis skall kunna anpassa sig till den nya situationen. Kommittén vill att det skall finnas detaljerade instruktioner om tillämpningsvillkoren och genomförandet av övergångsåtgärderna. Dessutom vill kommittén att arbetsmarknadens parter och andra intressegrupper skall vara engagerade i utarbetandet av dessa.

4.6.3. Kommittén välkomnar också kommissionens förslag att minskningen för varje medlemsstat skall begränsas till en tredjedel av befolkningstäckningen i de nuvarande mål 2- och mål 5b-områdena, i syfte att säkerställa att varje enskild medlemsstat bidrar på ett rättvist sätt till den övergripande rörelsen mot koncentration. Kommittén menar emellertid att det är orättvist och ologiskt att låta den totala minskningen uppvägas av täckningen i de områden som erhåller stöd i enlighet med övergångsbestämmelser inom mål 1 och

som uppfyller kriterierna för stöd enligt mål 2, innan begränsningen träder i kraft.

C. Reserv

4.7. De ekonomiska ramarna för strukturfonderna under perioden anges till 218,7 miljarder euro. Kommissionen föreslår att man inom dessa ramar avsätter 10 % som en resultatreserv som skall fördelas av kommissionen efter halva tiden. I förslaget till förordning anges att reserven skall fördelas till program som ”nått en tillfredsställande nivå när det gäller resultaten ...”. Resultatreserven skall delas ut till de operativa program eller samlade programplaneringsdokument som bedöms fungera bra eller mycket bra. Denna bedömning skall ske med utgångspunkt i ett begränsat antal mätbara indikatorer som efter halva tiden utvärderas och jämförs med de mål som inledningsvis satts upp.

4.7.1. Ekonomiska och sociala kommittén anser att den föreslagna reserven är alltför omfattande och att det sätt som den enligt förslaget skall fördelas på kan ifrågasättas. Tanken att skapa en reserv kan stödjas, men det skulle vara bättre om den användes till insatser vid oväntade regionala ekonomiska störningar av strukturell beskaffenhet som påverkar EU under de nya fondernas programplaneringsperiod. Mot bakgrund av att EU håller på att införa en valutaunion och att regionala ekonomiska problem kan uppstå ganska snabbt, föreslår kommittén att en mer begränsad reserv skapas och att denna används i händelse av att det i framtiden uppstår oväntade regionala ekonomiska svårigheter. Erfarenheterna har lärt oss att framför allt dessa områden är känsliga för oväntade ekonomiska störningar, och det är dessa områden som i framtiden sannolikt kommer att kräva mest extra stöd från den avsatta reserven.

D. Gemenskapsinitiativ

4.8. Kommissionen föreslår att resurserna för gemenskapsinitiativ skall minskas till 5 % av de tillgängliga ekonomiska resurserna och att omfattningen av det stöd som finansieras under denna rubrik skall begränsas till 3 allmänna program. Dessa program rör a) samarbete mellan länder, över gränser och mellan regioner för att främja regional ekonomisk utveckling och uppmuntra en harmonisk och välavvägd regional planering, b) landsbygdsutveckling och c) ett nytt samarbete mellan länderna för att bekämpa alla slag av diskriminering och ojämlikhet som skapar hinder för sysselsättning. Ekonomiska och sociala kommittén förstår att vissa medlemsstater har försökt uppnå en viss grad av rationalisering av gemenskapsinitiativen, men kommittén håller fast vid att kommissionen måste kunna reagera snabbt på oväntade ekonomiska störningar som påverkar regionernas ekonomiska välstånd. I många delar av EU har sammanhållningsinsatserna främst utgjorts av gemenskapsinitiativ som många gånger har givit ett betydande bidrag till lokal ekonomisk stabilitet. Kommissionens förslag på detta område kommer att leda till en genomgripande förändring av gemenskapsinitiativen och det är inte troligt att dessa i framtiden kommer att kunna genomföras på samma sätt som i det förflutna.

4.8.1. Ekonomiska och sociala kommittén anser att man bör överväga att införa en fjärde rubrik för gemenskapsinitiativ enligt vilken strukturfonderna skall kunna stödja anpassningsprocessen i områden som i hög grad påverkats av oförutsedda ekonomiska kriser. Åtgärder som vidtas i enlighet med denna rubrik bör uppfylla objektiva kriterier och bör utgöra ett komplement till nationella ekonomiska stödprogram.

4.8.2. Kommittén riktar även uppmärksamheten på att det kommer att uppstå ett politiskt tomrum när gemenskapsinitiativen Rechar och Resider och en kort tid därefter EKSG-fördraget löper ut och på att kontinuiteten i den synnerligen betydelsefulla och banbrytande regionala utvecklingen därigenom riskeras. ESK stöder till fullo den uppmaning EKSG:s rådgivande kommitté riktat till kommissionen att skyndsamt lägga fram relevanta förslag.

E. Partnerskap

4.9. I förslaget till förordning föreslås att såväl omfattningen som genomförandet av partnerskap skall stärkas i betydande grad. Kommissionen föreslår att man skall låta definitionen av ”partnerskap” — förutom arbetsmarknadens parter och näringslivets organisationer — omfatta de organ som är ansvariga för miljö- och jämställdhetsfrågor samt regionala och lokala myndigheter. I förordningen utvidgas dessutom ”partnerskapets” omfattning till att uttryckligen inkludera övervakning och utvärdering av stödåtgärderna samt förberedelse av programplanering och finansiering, och det anges (artikel 14.1) att varje part skall kunna avge ett yttrande om planerna för mål 1, 2 och 3.

4.9.1. Ekonomiska och sociala kommittén ställer sig mycket positiv till att man utvidgar definitionen av parterna och stärker deras roll vid utformning, genomförande och övervakning av de strukturfonder som behandlas i förslaget till förordning. Genom att till arbetsmarknadens parter och näringslivets organisationer lägga regionala och lokala myndigheter, miljöskyddsorgan och organ ansvariga för jämställdhet tar man i förordning ett stort steg framåt och låter de som bäst kan bidra till den lokala ekonomiska utvecklingen medverka i utformningen av utvecklingspolitiken. Begreppet partnerskap bör ytterligare förstärkas genom

att man tillser att det omfattar organisationer som främjar social sammanhållning och solidaritet. Genom den reviderade förordningen kommer det i fortsättningen att bli mycket svårare för medlemsstaterna att inte ta hänsyn till berörda arbetslivsorganisationer och andra intresseorganisationer i den lokala ekonomiska utvecklingsprocessen och detta bör säkerställa att de som är ansvariga för ekonomisk utveckling på lokal nivå (även om de inte är lokalt representerade) kommer att delta i diskussionerna.

4.9.2. Principen om partnerskap är ett nyckelelement för att se till att strukturfondernas verksamhet även fortsättningsvis bygger på en ”nedifrån och upp-metod” vid planering och genomförande, något som är av central betydelse för att projekt som genomförs inom strukturfonderna skall bli framgångsrika. Ekonomiska och sociala kommittén har vid upprepade tillfällen krävt att partnerskapen skall beaktas på lämpligt sätt inom alla typer av strukturfondsinsatser, särskilt inom medlemsstaterna, och vi upprepar detta krav i anslutning till de aktuella reformförslagen. Om deltagandet i partnerskap skall vara effektivt får det inte bara handla om ett rådgivande deltagande, utan det måste vara fråga om ett aktivt deltagande. Deltagandet skall omfatta alla faser, det vill säga programplanering, genomförande och utvärdering, såväl på lokal som på nationell och europeisk nivå.

4.9.3. Även om särskilda nationella omständigheter kan leda till att skillnader uppstår vid genomförande av partnerskap mellan olika medlemsstater bör kommissionen strängt övervaka att alla medlemsstater på ett korrekt sätt respekterar den grundläggande partnerskapsprincip som anges i artikel 8 i förslaget till förordning.

4.9.4. Kommittén anser att medel från posten ”tekniskt stöd” som finns i varje program ställs till förfogande direkt till partnerskapet i syfte att göra detta så effektivt som möjligt.

4.9.5. Kommittén betonar sin uppfattning att partnerskapsprincipen skall fördjupas och vidgas ytterligare även på europeisk nivå. Behovet av planering, genomförande och utvärdering av den europeiska strukturpolitiken inom ramen för partnerskap tillgodoses inte på europeisk nivå. Kommissionens aviserade fastställande av strategiska riktlinjer för strukturstödet kräver ett bindande engagemang från alla ansvariga parter, utöver formella samråd och informationsåtgärder. Kommittén förväntar sig i detta avseende längre gående förslag och initiativ från kommissionen, särskilt vad gäller arbetsmarknadens parter, vilkas engagemang inte enbart bör begränsas till samråd med Europeiska socialfondens kommitté.

F. Additionalitet

4.10. I artikel 10 i utkastet till förordning anger kommissionen betydligt strängare bestämmelser som medlemsstaterna måste följa för att granska additionaliteten vid tillämpningen av strukturfondsstödet. Denna skall inte bara ges en mer öppen redovisning i ramarna för gemenskapsstöd och i de samlade programplaneringsdokumenten utan skall även granskas vid tre tillfällen under programperioden: en förhandsbedömning, en utvärdering efter halva tiden och en utvärdering senast den 31 december 2005. Ekonomiska och sociala kommittén välkomnar denna stärkning av kraven på additionalitetsredovisning från medlemsstaternas sida.

G. Globalt stöd

4.11. ESK noterar kommissionens förslag om användningen av globalt stöd (artikel 26). Detta stöd utgör en viktig och direkt mekanism för genomförande av vissa delar av strukturfondernas verksamhet och är särskilt relevant inom ramen för lokala utvecklingsinitiativ.

H. Programplanering och förvaltning

4.12. I förslaget till förordning anges en förenkling av programplaneringsförfarandet, varigenom en tydligare ansvarsfördelning mellan medlemsstaterna och kommissionen kommer att uppnås. Samtidigt som programplaneringsförfarandet i det stora hela skall ha kvar sin nuvarande utformning, kommer kommissionens roll att begränsas till att fastställa gemenskapens prioriterade områden inom varje mål. Ansvaret för att utforma programmens detaljinnehåll samt förvaltning och genomförande av särskilda program ligger liksom urval av projekt nästan uteslutande på medlemsstaterna.

4.12.1. Ekonomiska och sociala kommittén välkomnar den föreslagna förenklingen och decentraliseringen av föreskrifterna samt den ökade klarhet i ansvarsfördelningen som blir följden. Detta kommer att leda till en klarare fördelning av ansvaret vid genomförandet av fondernas verksamhet, vilket kommer att öka insynen och effektiviteten. I och med att medlemsstaterna ges en större roll åligger det emellertid kommissionen och medlemsstaterna att se till att de stärkta partnerskapsarrangemang som anges i förslaget till förordning fungerar riktigt och effektivt. Annars finns risk för att betydelsefull information som är tillgänglig för dem som ingår i det nya bredare partnerskapet inte på ett riktigt sätt återspeglas i de operativa programmen. Ett resultat av detta är att regeringsorgan i medlemsstaterna måste sträva efter att se till att de som skall ingå i partnerskapet, i synnerhet näringslivsrepresentanter, får stöd i de ofta komplicerade uppgifter och informationskrav som är förenade med förvaltning av strukturfondsverksamheter. Detta kan ske genom organiserade utbildningsprogram och regelbundna informationsmöten för att se till att dessa organisationer har tillgång till alla relevanta upplysningar, bl.a. om definitioner av utgifter för vilka man är berättigad till stöd, som behövs för att partnerskapstanken skall få en verklig innebörd.

4.12.2. Förslaget om att i varje medlemsstat inrätta en förvaltningsmyndighet med ansvar för detaljinnehållet i fondernas programplanering och för ett riktigt genomförande av dem skall välkomnas. Även detta kommer sannolikt att bidra till en tydligare ansvarsfördelning vid förvaltningen av fonderna.

4.12.3. Ekonomiska och sociala kommittén noterar att förvaltningsmyndigheten årligen skall lämna en uttömmande rapport till kommissionen i vilken fondernas resultat skall beskrivas och granskas. Detta bör kunna utgöra en bra källa till information som kommissionen kan använda för att bedöma fondernas effektivitet. En viktig fråga som skall behandlas i rapporten om genomförandet är i vilken utsträckning insatser inom strukturfonderna står i överensstämmelse med målen inom andra politikområden i gemenskapen. Ekonomiska och sociala kommittén ställer sig bakom detta krav eftersom det står helt klart att olika inslag i strukturfondernas verksamhet i vissa fall har varit oförenliga med annan EU-politik — t.ex. vad beträffar miljöhänsyn.

4.12.4. I artikel 34 i förslaget till förordning ges övervakningskommittéerna en stärkt och tydligare roll. Framför allt betonas att företrädare för varje berörd part skall ingå i dessa kommittéer — antingen genom omröstning eller genom en rådgivande funktion. I enlighet med subsidiaritetsprincipen och i avsikt att låta ansvaret ligga kvar hos den behöriga myndigheten skall kommissionen dessutom endast spela en rådgivande roll i förhållande till övervakningskommittén.

4.12.5. Ekonomiska och sociala kommittén ställer sig bakom denna ändring eftersom den ger verklig tyngd åt arbetslivsorganisationerna och andra intressegrupper vid verksamhet inom och förvaltning av fonderna. Bestämmelserna i förordningen ger utrymme för de olika parterna att spela en verkningsfull roll härvidlag, och därigenom tas några steg i riktning mot att uppfylla det mål om en stärkt roll för partnerskapet som Ekonomiska och sociala kommittén vid många tillfällen förespråkat. Det är därför av avgörande betydelse att kommissionen använder sina befogenheter för att se till att medlemsstaterna efterlever dessa bestämmelser.

4.12.6. Övervakningskommittén måste godkänna varje förslag till förändring av programplaneringen eller tillägg till denna som förvaltningskommittén gjort innan en sådan begäran överlämnas till kommissionen. Följaktligen kan inga åtgärder inom det operativa programmet ändras utan övervakningskommitténs samtycke. Detta är en förbättring i jämförelse med de nuvarande bestämmelserna, eftersom det är på övervakningskommitténs nivå som det finns ingående sakkunskap om vilka krav som ställs för lokal ekonomisk utveckling, och det är i övervakningskommittén som partnerskapet finns representerat.

4.12.7. Ekonomiska och sociala kommittén noterar förslaget om övervakningskommittéer för vilka en medlem av medlemsstatens förvaltningsmyndighet skall sitta ordförande. Det är av avgörande vikt att övervakningskommitténs ordförande är en oberoende person i den meningen att han eller hon inte har något direkt eller ekonomiskt intresse i de åtgärder som följs av övervakningskommittén.

4.12.8. Beträffande små och medelstora företag och hantverksföretag konstaterar kommittén att dessa inte i tillräcklig utsträckning beaktas i planerna för stödet och sällan är föremål för tillräckliga åtgärder inom ramen för den nuvarande programplaneringen. Därför välkomnar kommittén att kommissionen föreslår en starkare koncentration till de små och medelstora företagen.

I. Finansiell förvaltning

4.13. Kommissionen föreslår att de högsta samfinansieringssatserna inte skall ändras i den nya förordningen men menar att lägre maximisatser skall tillämpas för investeringar i infrastruktur som ger betydande intäkter och investeringar i företag. Ekonomiska och sociala kommittén stöder dessa förslag och i synnerhet principen om en ökning med högst 10 % av stödet till investeringar i små och medelstora företag.

4.13.1. Vad beträffar finansiell förvaltning och finansiell kontroll anges i förslaget till förordning omfattande förändringar som syftar till att lägga största delen av ansvaret på medlemsstaterna. I förordningen anges därför en rad områden som medlemsstaterna — genom förvaltningskommittén — måste ta ansvar för att se till att fonderna används rätt och effektivt samt att granskning- och rapporteringssystemen är sådana att det sker en sund ekonomisk förvaltning utan oegentligheter.

4.13.2. Ekonomiska och sociala kommittén har upprepade gånger förespråkat att man skall utforma bestämmelser för ekonomisk revision för att se till att tillgängliga belopp i strukturfonderna används rätt och att oegentligheter blir lätta att upptäcka. Kommittén ger därför sitt stöd till dessa nya bestämmelser som i viss mån uppfyller våra tidigare krav.

4.13.3. I förordningen anges att budgetåtaganden skall frigöras om de inte kommit till användning inom två år efter åtagandet, vilket får till följd att det totala stödet skall minskas med samma belopp. Visserligen bör belopp som anslagits program generellt sett användas inom vad som i själva verket är en treårsperiod, men det är samtidigt viktigt att ”regler” inte tillämpas strikt utan hänsyn till särskilda omständigheter i enskilda medlemsstater. Kommittén reser inga invändningar mot den allmänna princip som denna del av förordningen bygger på, men skulle till följd av det ovanstående vilja att man tillämpar denna princip med viss flexibilitet.

4.13.4. Ekonomiska och sociala kommittén ger sitt stöd till den reviderade planen för utbetalningar som

skall göras i enlighet med fondbestämmelserna. Här anges generellt ett förskott på 10 % som följs av reguljära utbetalningar efter att verifikationer överlämnats rörande faktiska och styrkta utgifter. Detta bör kunna bidra till att den finansiella kontrollen av utbetalningar från fonderna skärps och till att minska dröjsmålen med utbetalningarna till mottagarna.

5. Kommissionens förslag om Europeiska regionala utvecklingsfonden

5.1. I kommissionens förslag till förordning om Europeiska regionala utvecklingsfonden anges vilka åtgärder som kan stödjas av fonden i regioner som anses stödberättigade i enlighet med bestämmelserna för mål 1 och mål 2 i de allmänna bestämmelserna. Liksom under nuvarande regler kommer ERUF att fortsätta att ge bidrag till finansieringen av följande åtgärder:

a) Produktiva investeringar som leder till att varaktig sysselsättning kan skapas eller bevaras.

b) Investeringar i infrastruktur.

c) Stöd till lokala utvecklings- och sysselsättningsalternativ samt små och medelstora företags åtgärder.

d) Tekniskt stöd.

5.2. Ekonomiska och sociala kommittén stöder kommissionens förslag vad gäller detta. Kommittén noterar särskilt den stora spännvidden av investeringar i infrastruktur som uppmuntras i mål 1-områden och håller med om att dessa är viktiga beståndsdelar i ett program som skall leda till hållbar ekonomisk utveckling i EU:s missgynnade regioner.

5.3. De tematiska stödområden som kommissionen föreslår skall finnas under ERUF är följande:

a) Företagsklimatet.

b) Forskning och teknisk utveckling, inklusive tekniköverföring och innovationer.

c) Det framväxande informationssamhället.

d) Skydd av miljön.

e) Jämlikhet mellan män och kvinnor i arbetslivet.

f) Ett transnationellt, gränsöverskridande och interregionalt samarbete på det regionala utvecklingsområdet.

5.4. Ekonomiska och sociala kommittén stöder kommissionens förslag till urval av prioriterade områden för stöd från strukturfonderna efter år 2000. ESK vill särskilt framhålla vikten av en närmare och bättre samordning mellan gemenskapsåtgärderna inom femte ramprogrammet för FoTU och de strukturpolitiska åtgärderna [1].

6. Kommissionens förslag om Europeiska socialfonden

6.1. De av strukturfondernas åtgärder som finansieras av Europeiska socialfonden (ESF) berör åtgärder som är kopplade till utbildning och utveckling av befolkningens kunskap och kompetens i både mål 1- och mål 2-regionerna, och inom ramen för det nya mål 3 som förenar de tidigare målen 3 och 4. Det nya mål 3 kommer att täcka alla områden i EU som inte kan få stöd inom ramen för mål 1 och mål 2. ESF:s målsättning är att främja en hög sysselsättningsnivå och socialskyddsnivå, jämlikhet mellan män och kvinnor, en hållbar utveckling och ekonomisk och social sammanhållning. Därför har ESF haft en avgörande roll i strukturfonderna under nuvarande bestämmelser och den har en nyckelroll att spela i kampen mot arbetslösheten, som är en av de viktigaste orsakerna till det mångfacetterade problemet med social utslagning.

6.1.1. Ekonomiska och sociala kommittén stöder idén att ESF:s verksamhet skall baseras på den nya sysselsättningsavdelningen i Amsterdamfördraget och ske inom ramen för dels den sysselsättningsstrategi som Europeiska rådet beslutade om vid sitt möte i Essen, dels de årliga nationella sysselsättningsplanerna.

6.2. I förslaget till förordning om ESF nämns tre kategorier av åtgärder som skall vara stödberättigade från ESF:

a) Stöd till personer: utbildning och yrkesutbildning, sysselsättningsstöd, högre utbildning inom vetenskap och forskning, utveckling av nya sysselsättningsmöjligheter.

b) Stöd när det gäller strukturer och system: förbättring av system för utbildning, yrkesutbildning och kvalifikationer, modernisering av arbetsförmedlingen, system för prognoser för kunskapsbehov.

c) Åtföljande insatser: informationsverksamhet, tjänsteproducenter, osv.

6.3. Såsom klargörs i artikel 2 i förslaget till förordning skall tyngdpunkten för stödet från ESF vara sysselsättningsskapande åtgärder och åtgärder för att bevara sysselsättning, inklusive åtgärder som angriper problemet med långtidsarbetslöshet. Som en konsekvens

---

[1] Kommittén förbereder ett särskilt yttrande om denna fråga som bygger på kommissionens meddelande av den 27 maj 1998, ”Främja sammanhållningen och konkurrenskraft genom forskning, teknisk utveckling och innovation” (KOM(98) 275 slutlig).

av detta skall åtgärder som finansieras av ESF bland annat innehålla strategier för att bekämpa arbetslösheten, utveckla system för utbildning och yrkesutbildning samt system som är avsedda för att utveckla arbetstagares kompetens. Samtidigt skall åtgärder inom ESF bidra till lokal utveckling, inklusive lokala sysselsättningsinitiativ och regionala sysselsättningspakter.

6.3.1. Ekonomiska och sociala kommittén framhåller att Europeiska socialfonden även fortsättningsvis bör utgöra ett instrument för riktade arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Mer omfattande socialpolitiska målsättningar, bl.a. nationella utbildningsmål, faller inom medlemsstaternas ansvarsområde.

6.4. Ekonomiska och sociala kommittén vill framhålla den betydelse den fäster vid att alla intresseorganisationer i näringsliv och samhälle involveras i denna process och vid att de åtgärder som stöds av ESF snabbt implementeras. Europeiska kommissionen bör uppmanas att undersöka och rapportera alla administrativa hinder som inom en enskild medlemsstat förhindrar detta.

6.5. Ekonomiska och sociala kommittén välkomnar det fortsatta stöd som skall ges av ESF till innovativa verksamheter och pilotprojekt såsom det föreskrivs i artikel 6 i utkastet till förordning.

6.6. Kommittén ställer sig också mycket positiv till kommissionens förslag i artikel 4.3 om att minst 1 % av socialfondens anslag i enlighet med artikel 26 i förordningen skall användas för utdelning av mindre bidrag via icke-statliga organisationer.

7. **Kommissionens förslag om strukturåtgärder inom fiskesektorn (FFU)**

7.1. Ekonomiska och sociala kommittén stöder förslaget att de finansiella instrumenten för fiskets utveckling skall bli en självständig strukturfond.

7.2. Ekonomiska och sociala kommittén noterar och ställer sig bakom de fyra mål som kommissionen vill försöka uppnå med detta instrument. Samtidigt anges i förslaget till förordning att programplaneringsåtgärder som skall komplettera stödåtgärderna för omstrukturering av fiskeflottorna skall finansieras av EUGFJ:s garantisektion.

8. **Kommissionens förslag om sammanhållningsfonden**

8.1. Kommissionen föreslår att sammanhållningsfondens stöd även fortsättningsvis skall ges till de fyra länder vilkas BNP per capita alltjämt ligger under 90 % av genomsnittet för EU (Spanien, Grekland, Irland och Portugal). Sammanhållningsfonden skapades ursprungligen för att främja en verklig ekonomisk konvergens i dessa fyra länder såsom en väsentlig del av deras strävan efter medlemskap i den ekonomiska och monetära unionen (EMU). Medlemskap i EMU har nu uppnåtts av Spanien, Irland och Portugal, och bara Grekland har inte ansetts uppfylla kraven för att gå vidare till EMU:s tredje fas.

8.2. Inte desto mindre är det ett faktum att dessa länder ännu ligger på en allmän välståndsnivå som är markant lägre än EU-genomsnittet. Samtidigt kommer offentliga utgifter i dessa länder att fortsätta att vara föremål för de kriterier för extrem sparsamhet som lades fast i fördraget om Europeiska unionen, även om detta för Spanien, Irland och Portugal nu garanteras av bestämmelserna i den tillväxt- och stabilitetspakt som avtalades vid Europeiska rådets möte i Amsterdam. Ekonomiska och sociala kommittén håller med om att dessa överväganden är tillräckliga för att motivera fortsatt stöd från sammanhållningsfonden till de fyra mottagarländerna, med reservation för resultatet av den halvtidsöversyn som skall genomföras 2003.

8.3. Kommissionen föreslår att vissa förändringar görs av sammanhållningsfondens funktion för att anpassa den till att Spanien, Irland och Portugal kommer att övergå till den gemensamma valutan. Särskilt kommer principen om villkorlighet att fortsätta att vara tillämplig och bestämmelserna i tillväxt- och stabilitetspakten skall följas, särskilt vad gäller stabilitetsprogrammet. Ekonomiska och sociala kommittén stöder helhjärtat detta förslag.

8.4. Ekonomiska och sociala kommittén stöder också kommissionens förslag att reformera artikel 7 i förordningen för att sänka den stödandel som ges till projekt som är stödberättigade i sammanhållningsfonden efter projektets kapacitet att generera vinster och tillämpningen av principen ”förorenaren betalar”.

9. **Slutsatser**

9.1. Ekonomiska och sociala kommittén stöder generellt de förändringar av verksamheten inom strukturfonderna som kommissionen föreslagit. De föreslagna reformerna tar sin utgångspunkt i de framgångar strukturfonderna haft alltsedan 1988 och leder till ytterligare konsolidering av principerna om koncentration, programplanering, partnerskap och additionalitet. Dessa principer har tillsammans förstärkt de betydande framsteg fonderna gjort när det gäller att främja den ekonomiska och sociala sammanhållningen i EU som helhet och solidariteten inom Europeiska unionen. Detta mål är lika viktigt under de nuvarande omständigheterna som när fonderna reformerades 1988. Det är därför av avgörande betydelse att fonderna även fortsättningsvis utgör ett sammanhållet ramverk med tillräckliga resurser så att EU:s regionala ekonomiska skillnader kan minskas och de ekonomiska framtidsutsikterna i de mest eftersatta regionerna förbättras.

9.2. Ekonomiska och sociala kommittén har i detta yttrande gjort ingående kommentarer om de ekonomiska följder som en ytterligare koncentration av strukturfondernas mål 1 och 2 kommer att få i vissa regioner, särskilt i dem som nästan, men inte tillfullo, uppfyller kriterierna för att bli berättigade till stöd från strukturfonderna, men trots detta ställer vi oss bakom kommissionens angreppsmetod som innebär att mätbara och tydliga kriterier skall tillämpas vid urval av de regioner som skall få rätt till finansiellt stöd från strukturfonderna. De fördelar strukturfonderna har för EU kan maximeras endast om stödet ges en riktig och rättvis inriktning.

9.3. Det är emellertid även viktigt att strukturfonderna bibehåller ett inslag av flexibilitet som gör att de kan användas för att åtgärda oväntade ekonomiska störningar av strukturell beskaffenhet som har en specifik regional dimension. I enlighet med de nuvarande bestämmelserna spelas denna roll delvis av gemenskapsinitiativen, som har visat sig vara möjliga att anpassa till oförutsedda ekonomiska kriser av strukturell natur och som samtidigt är nydanande i sin utformning. ESK anser att man genom bestämmelserna även fortsättningsvis bör låta gemenskapsinitiativen spela en sådan roll.

9.4. Partnerskapsprincipen har varit av central betydelse för ett framgångsrikt genomförande av verksamheten i strukturfonderna sedan 1988. Partnerskapet gör att en ”nedifrån och upp-metod” kan användas i policyutformningen och att de aktörer som har mest att bidra med medverkar i alla skeden, eftersom partnerskapet ger förutsättningar för arbetsmarknadens parter och andra intressegrupper att medverka i den regionala ekonomiska utvecklingsprocessen. Kommittén ställer sig positiv till att man i förslaget till förordning strävar efter att fördjupa verksamheten inom partnerskapen. Det är alltjämt så att några medlemsstater endast i begränsad utsträckning erkänner partnerskapen. Kommissionens förslag kommer i hög grad att leda till att partnerskapen kan fastslås vara ett centralt inslag i den regionala utvecklingsprocessen och någonting som medlemsstaterna fullt ut måste respektera.

9.5. Ekonomiska och sociala kommittén välkomnar den fokusering på sysselsättningsskapande åtgärder som inbegrips i förslaget till förordning. Detta är i överensstämmelse med de sysselsättningsmål som återfinns i fördraget efter ändringarna vid Europeiska rådets möte i Amsterdam. Strukturfonderna är ett centralt inslag i den sysselsättningsskapande processen i EU som helhet, såväl direkt — genom att de ger stöd till ett dynamiskt företagande — och indirekt — eftersom strukturfonderna finansierar uppbyggnaden av grundläggande ekonomisk infrastruktur, bl.a. kompetensutveckling och förbättrade utbildningsmöjligheter. Kommittén vill emellertid framhålla att allmän sysselsättningspolitik alltjämt huvudsakligen faller inom medlemsstaternas ansvarsområde och att verksamheten inom strukturfonderna även fortsättningsvis främst måste inriktas på att undanröja ekonomisk och sysselsättningsmässig underutveckling i eftersatta regioner och att främja socioekonomisk förändring i industriregioner på tillbakagång. Genom att strukturfonderna skapar förutsättningar för självgenererande ekonomisk tillväxt i dessa regioner bidrar de direkt till långsiktig stabilitet på arbetsmarknaden i EU som helhet.

9.6. Ekonomiska och sociala kommittén skulle vilja att diskussionerna om kommissionens förslag till förordningar genomförs skyndsamt så att beslut om de nya bestämmelserna kan fattas i så god tid att de kan träda i kraft den 1 januari 2000. Skulle en gemensam ståndpunkt uppnås för sent kan en smidig övergång från de nuvarande till de nya bestämmelserna komma att äventyras, och detta skulle sannolikt leda till att den ekonomiska utvecklingsprocessen i de eftersatta regionerna stannade upp, vilket skulle få negativa konsekvenser för denna process. Fördelarna med den förenklade förvaltningen inom de reviderade strukturfonderna kommer avsevärt att försvagas om införandet av de nya bestämmelserna försenas.

Bryssel den 10 september 1998.

Ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Tom JENKINS

BILAGA

till Ekonomiska och sociala kommitténs yttrainde

(i enlighet med artikel 47.3 i arbetsordningen)

Följande förslag framlagt av Ettore Masucci avslogs under debatten:

Punkterna 4.3.1.3 och 4.3.1.4

Dessa punkter bör utgå.

Motivering

De skulle medföra att stödet sprids ut för mycket, något som är oförenligt med koncentrationsprincipen.

Resultat av omröstningen

För: 18, emot: 54, nedlagda: 3.

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om ”Regional utvecklingsplanering i europeiskt perspektiv (ESDP) — Första officiella utkastet”

(98/C 407/15)

Den 2 juli 1998 beslutade Ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med bestämmelserna i artikel 23 c i arbetsordningen utarbeta ett yttrande om ”Regional utvecklingsplanering i europeiskt perspektiv (ESDP) — Första officiella utkastet”.

Sektionen för regional utveckling, landsbygds- och stadsplanering, som fick uppdraget att förbereda ärendet, antog sitt yttrande den 17 juli 1998. Föredragande var Bernard Boussat.

Vid sin 357:e plenarsessionen den 9-10 september 1998 (sammanträdet den 9 september 1998) antog Ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 110 röster för, 2 emot och 2 nedlagda röster.

1. **Inledning**

1.1. Vid det informella mötet för ministrarna med ansvar för regional utvecklingsplanering som hölls i Liège 1993 under belgiskt ordförandeskap beslutade medlemsstaterna att utarbeta en regional utvecklingsplanering i europeiskt perspektiv (ESDP) avsett att fungera som ett informationsoch referensdokument för den europeiska politiken för regional utveckling.

1.2. Ett första dokument kallat ”Principer för en politik för regional planering” (ej officiell svensk titel) antogs vid ett informellt möte i Leipzig 1994. Denna text, som definierar inriktningen och de allmänna villkoren som skulle styra utarbetandet av detta utvecklingsperspektiv baserades på ett meddelande från kommissionen, framlagt samma år, ”Europa 2000+ — samarbete för en fysisk planering inom EU”, om vilket kommittén har yttrat sig två gånger, i mars [1] och september 1995 [2].

1.3. Ett första officiellt utkast till regional utvecklingsplanering i europeiskt perspektiv framtaget i kommittén för regional utvecklingsplanering (CSD), en arbetsgrupp med företrädare för medlemsstaternas regeringar och Europeiska kommissionen, lades fram vid ett informellt möte med ministrarna med ansvar för regional utvecklingsplanering i Noordwijk den 9 och 10 juni 1997.

1.4. Ordförandeskapets slutsatser vid detta tillfälle betonar särskilt projektets vikt både som underlag för den politiska diskussionen om hur europeisk regionalpolitik, i enlighet med de operationella målen som uppställ-

---

[1] EGT C 133, 31.5.1995.
[2] EGT C 301, 13.11.1995.